

Sjećanje na Slobodana Novaka

Novak je pisac za štovatelje lijepog hrvatskog jezika

Velnić tvrdi da je Slobodan Novak želio zatvoriti svoj opus Sabranim djelima, iako postoji i "deveta" knjiga

Davor Velnić bio je urednik Sabranih djela Slobodana Novaka u osam svezaka uz Tonka Maroevića, Igora Zidića i Antuna Paveškovića

Denis Derk
denis.derk@vecernji.net
ZAGREB

Književnik i urednik Davor Velnić bio je jedan od urednika Sabranih djela Slobodana Novaka koje je prije četiri godine objavila Matica hrvatska, ali i jedan od najbližih suradnika preminulog literarnog klasika.

Kako ste se upoznali sa Slobodanom Novakom i izborili njegovo povjerenje?

Dobar rezultat na izborima ili utakmici može se izboriti, u ovom slučaju povjerenje se može zadobiti samo iskrenošću i književnim djelima. Svoju prvu knjigu "Otočići i sjećanja" poslao sam poštom Novaku u Rab, ali sam mu isto tako poslao i esej "Splitski triptih" izašao u Rivalu 1998. godine. Novak je bio jako zadovoljan tim

ogledom o Splitu; smatrao se poznavateljem Splita i tog mentaliteta, a moj je ogled dosta drukčiji, malo pomaknut, i to mu se svidjelo. Čuli smo se telefonom, uspostavili kontakt i ja sam ga posjetio na njegovoj rapskoj adresi. To je bilo u ljeto 1999. Mislim da je poslije toga kod Jelene Hekman podupro da mi Matica hrvatska tiska roman "Sveti prah"; snažno ga se dojmio taj moj rukopis toliko drukčiji od njegovih tema. Zapravo sve je moje knjige čitao u rukopisu, završnu verziju prije tiskanja. Posljednji put kad smo se vidjeli razgovarali smo o mojoj knjizi o Gamulinu, uvijek o knjigama i književnosti. Imao je dobro mišljenje o mom pisanju i uredničkim poslovima. Nikad, ali baš nikad nije se postavljao seniorno s visoka, sve vrijeme dok smo radili na Sabranim djelima. I prije nego što smo 2009. počeli ozbiljno razmišljati o Sabranim djelima, stalno smo razgovarali o književnosti, knjigama i politici, naravno. Nakon toliko susreta i razgovora Novak je znao da ga kao urednik neću iznevjeriti i da

Slobodan Novak ozbiljan je književnik europskog ranga, a takvi u Hrvatskoj baš nikome ne trebaju

Kad smo 2012. predstavljali kompletna Sabrana djela u publici, nije bilo nikoga s Filozofskog fakulteta

će sve biti učinjeno kako se dogovorimo, ništa mimo dogovora. Imao je veliko povjerenje u mene, naročito kad su se tiskale delikatne „Protimbe“; sigurnost da se nešto neće izbaciti ili, ne daj, bože, promijeniti mimo njegova znanja, stvari koje nisu nepoznate ovim izdajničkim prostorima.

Je li Novakovim Sabranim djelima u izdanju Matice hrvatske stavljena točka na njegov opus? Ne, ima i „deveta“ knjiga, ono što je nakon Sabranih djela Novak sporadično objavljivao u Književnim periodikama i nešto neobjavljenog materijala. Uglavnom kratke forme i još nepoznat broj naslova. Nije želio da se to za njegova života ukoriči devetom knjigom, ne zbog tajnovitosti ili nečeg slično. Slobodan Novak svoj je opus jednostavno želio zatvoriti Sabranim djelima.

Zbog čega Novakove knjige nisu više prevedene?

Prevođenje knjiga u Hrvatskoj nema veze s njihovom književnom kvalitetom. Prijevodi su do-

sta skupi, prosječne kvalitete, i selekciju još uvijek rade negdašnji kulturni komesari koji imaju pristup proračunskoj blagajni. Pogledajte samo hrvatske književne reprezentacije u Frankfurtu ili na drugim europskim sajmovima knjiga. To su još stari boljševički SIZ-ovi kulture i prigodni intelektualisti na istoj sisi, pa zar je ozbiljnom književniku Slobodanu Novaku tamo mjesto, a sve kako bi iskamčio traljavi prijevod i sizovsku promociju u inozemstvu? I onako usput: u Hrvatskoj nema vrhunskih prevoditelja na strane jezike, a vrhunska literatura traži samo takve.

Kakva je budućnost Novakova opusa?

Poglavlje Domovinski rat i hrvatski ratni zločin iz "Protimbe" zaslužuje biti preambula Hrvatskom ustavu i treba ući u naše udžbenike iz povijesti. Jer ono što su povjesničari i njihovi derivati presvučeni u dušobrižnike humanizma mucali i preskakali, u tom je tekstu nadahnuto istinom i starozavjetnim tonom zapisano, onako u dahu, napunjeno suzama ponosa i srđžbe, sočno subjektivno, bez ostatka i kalkulacije. Slobodan Novak ozbiljan je književnik europskog ranga, a takvi u Hrvatskoj baš nikome ne trebaju. Kad smo 2012. godine u studenom u Matici predstavljali kompletna i završena Sabrana djela, u publici nije bilo nikoga s Filozofskog fakulteta, ni profesora ni studenta, doslovno. Novak će ostati pisac za malobrojne sladokusce i štovatelje lijepog hrvatskog jezika, ako netko od takvih preživi prenemaganje netalentiranih i diluvij pjesništva.

Razmišljate li da napišete i neku knjigu sjećanja na Novaka?

Ja pišem romane, pripovijetke, putopise, oglede, rasprave, volim polemizirati, ali mi ne pada na pamet postati "novakolog" zato što sam priredio Novakova Sabrana djela i o njemu napisao pet-šest ogleada. Ne želim od svog (književnog) prijateljstva napraviti blagovaonicu. To nisam učinio kad sam se bavio Miroslavom Krležom. Biti krležolog, što je to: u Krležin književni opus ubaciti svoje ličinke, sebe hraniti drugim? Upravo sam zgotovio knjigu o književniku Grgi Gamulinu, zar je postati "gamulinolog" nekakvo književno ili životno rješenje? Jesmo li se ikad zapitali: ti silni "lozi", zašto sebe uopće smatraju književnicima? Uostalom, jesmo li se ikad ozbiljno zapitali je li diskurzivna književnost uopće književnost?

Ne, knjige sjećanja teška su dijagnoza umišljenih; malo je ljudi koji doista imaju što reći na kraju puta, neka književna djela, njihov opus, govori umjesto njih. Iz dugih razgovora i četverogodišnjeg rada na Sabranim djelima sjećam se mnogih zanimljivih potankosti, opservacija o književnim naslovima, ljudima i događajima – ali kome zanimljivih: nogometnim navijačima ili čitateljima Glorije, onima koji su na predsjedničkim izborima zaokružili Mesića i Josipovića, sveznalicama na šanku i onima sa špice, intelektualistima u medijima... Znanje se sabire i čuva, znanje se ne razdaje profanima, jednostavno je beskorisno. ●